

Cemil Kavukçu

Günce

Yaşananlar, Yazılanlar, Yazılamayanlar

Zaman zaman arkadaşlarım, dostlarım, yaşadıkları ya da tanık oldukları olayların çok iyi birer öykü olacağını düşünür ve onları yazmam için bana anlatırlar. Bunlar, trajik, mutsuz ya da şaşırtıcı olaylardır. Çok sık duyduğumuz “yazsam benim hayatım roman olur” diyenler, aslında çok acı, çileli, zor bir hayat yaşadıklarının altını çizerler. Mutlu, sevindirici bir olayı anlatıp da bundan iyi bir öykü ya da roman olur diyene rastlamadım daha. Bazen de, “Dinle bak, tam senlik bir konu,” derler. Anlattıkları daha çok serseriler, ayyaşlar, sokakta yaşayan insanlarla ilgilidir. Bunları söyleyenler genellikle kitap okumayan, ama beni tanıdığı için, belki de kendisiyle ilgili ipuçları bulabileceği umuduyla birkaç öykümü okumuş arkadaşlarımdır. Karşılaştıkları her çarpıcı olayın edebi bir nitelik taşıdığını düşünürler. Oysa yalnız çarpıcı olanlar değil, en sıradan olanlar bile edebiyata dair olabilir. Bütün yazdıklarımın yaşamımda bir karşılığı olduğuna inanırlar. Öykülerimdeki kişilerin adlarını değiştirdiğim kanısındadırlar, çünkü kimin kim olduğunu hemen anlamışlardır. Onların gözünde ben, yalnızca yaşadıklarını yazan biriyimdir. Yani, bir tür yaşam tutanağı tutarım. “Vay be, bunu bilmiyorduk,” diye sitem ettikleri bile olur. Bu yaklaşımları beni hiç şaşırtmaz. Kurgu ile yaşananların çok farklı olduğunu onlara anlatamayacağımı bilirim. Kendilerince çok iyi bir öykü olacağına inanarak anlattıklarını da, belki bir gün yazacağımı söyler geçiştiririm. Ama edebiyat dünyamızdan bir ağabeyimiz, ilk karşılaşmamızda beni yazdıklarımla özdeşleştirince çok şaşırılmış, biraz da üzülmüştüm. Bir edebiyat etkinliği nedeniyle Adana'ya gitmiştim. Edebiyat dünyamızın saygın adlarından biri olan yazarımızı yazdıklarından çok iyi tanıyordum. O güne kadar yüz yüze gelmemiştik. Sabah, kaldığımız otelin kahvaltı salonunda karşılaşınca tokalaşmış, birbirimize hal hatır sormuştuk. “Beni şaşırttın Kavukçu,” demişti, “kahvaltıda çay değil, şarap içeceğini düşünmüştüm.” Şaka yapmıyordu, ciddiydi. Yazdıklarımın yola çıkarak beni de alkol bağımlısı olarak değerlendirmesi inanılır gibi değildi.

Bazen de anlattığım bir olayı neden yazmadığımı sorarlar. Ben de “yazacak olsam anlatmazdım,” derim. Öykü, ancak okunarak tadına varılabilen bir türdür. Onu karşınızdakine anlatmaya kalktığınızda yalnızca konusundan söz etmiş olursunuz. Sözcük dizimini, ritmini, iç musikisini veremezsiniz. Fıkraı ise okumaktansa iyi bir anlatıcıdan dinlemeyi tercih ederim.

MTA'da jeofizik mühendisi olarak çalıştığım dönemde, İstanbul'da Kilyos-Karaburun önlerinde bir deniz araştırması yapmıştık. Yalnızca derinlik ölçerek “batimetri” dediğimiz deniz tabanı derinlik haritası hazırlayacaktık. Karaburun'da bir balıkçı teknesi kiralayıp ölçü aletlerimizi ona yerleştirdik. Kiraladığımız teknenin sahibi ilginç bir adamdı. Biz onu, geçimini balıkçılıkla sağlayan o bölgenin insanı sanmıştık. Oysa, İstanbul'da oturan varlıklı bir işadamıymış. Yaptığımız işte bir serüven kokusu aldığından çalıştığımız sürece bizimle birlikte olmuş, işyerine gitmemişti. Karaburun'da bahçe içinde üç katlı büyük bir yazlık evi vardı. Çalıştığımız dönem sonbahar ayları olduğundan evde kimse yoktu. Ya da üçüncü kat hariç, kimse yoktu. O kat tamamen güvercinlere ayrılmıştı. Yüzlerce güvercini vardı. Bir odaya çuval çuval yem yığılmıştı. Gece gündüz o katın ışıkları yanıyordu. Havalarda soğuyunca ise kat kaloriferini yaktığını söylemişti. Bir müze rehberi gibi evin o katını gezdirir ve güvercinler hakkında birçok bilgi verirken, bu akıllı ve sevimli hayvanları beslemenin en keyifli yanını da şöyle açıklamıştı. Bazı hafta sonları minibüsüyle geliyormuş Karaburun'a. Ona denizde ve karada eşlik eden kendisi gibi serüvenci arkadaşıyla minibüse elli güvercin yükleyip yola çıkıyorlarmış. Bolu, bazen Gerede'ye kadar gidip güvercinleri satıyorlarmış. Sonra hızla Karaburun'a dönüp “güvercin katına” çıkıyor ve onların dönüşünü bekliyorlarmış. “İşte,” demişti, “elli güvercin de geri gelince dünyanın en mutlu insanı ben oluyorum.”

Bunu anlattığım bazı arkadaşlarım, olayın, özellikle de o adamın iyi bir öykü malzemesi olduğunu söylemiş, neden böyle bir öykü yazmadığımı sormuşlardı. Yaşamın her anı gibi kuşkusuz bu da öyküye dönüşebilirdi, ama ben bunu yazmayı değil, anlatmayı daha çok seviyorum.

Beni şaşırtan bir konuşmaya da Burhaniye'de bir sabahçı kahvesinde kulak misafiri olmuştum. Yaz sezonu boyunca iş bulabilmiş, tarlada, bahçede çalışan bir grup insan çay ve simitle kahvaltı edip kendilerini alacak servis traktörünü bekliyorlardı. Erken bir saattti. Herkes uyku mahmuruydu. Kendi aralarında yüksek sesle konuşuyor, hiçbir şeyin eskisi gibi olmadığından yakınıyorlardı. İçlerinden biri, “Eskiden bir kabak olurdu, nah bu kadar,” deyip kollarını iki yana açmıştı. O kabakların her bir çekirdeği de kırk üç numara ayakkabı gibi olurmuş. Öyle ki, dört kişilik bir aile yazlık sinemaya gittiğinde yanlarına tek bir çekirdek alırlarmış, yeter de artarmış bile. Ötekiler buna ne şaşırmışlar ne de gülmüşlerdi. Onlara çay getiren kahveci için bile bu ayrıntı son derece olağandı.

Çok hoşuma gitmesine karşın bunu da bir öykümde kullanamadım. Buna benzer birçok olayı “yazılamayanlar” özel arşivime kaldırdım.

Sonuçta öykü kedi gibiydi, sen onu okşamak istediğin zaman değil de, o kendini sevdirmek istediği zaman yanına geliyordu.